

Målnummer: 715-10 **Avdelning:** 2

Avgörandedatum: 2010-06-22

Rubrik: Sekretess har inte ansetts föreligga för folkbokföringsuppgifter om vårdnadshavare för barn som är föremål för indrivningsåtgärder.

Lagrum: 22 kap. 1 § första stycket offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Rättsfall:

REFERAT

Svea Inkasso AB (bolaget) begärde hos Skatteverket att få ut uppgift om vem som var vårdnadshavare till en minderårig flicka, född 1993, samt uppgift om vårdnadshavarens adress. Flickan hade åkt SJ-tåg utan att betala och SJ hade via bolaget krävt flickan på betalning. Skulden skulle lämnas till Kronofogdemyndigheten för inkassoåtgärder. Bolaget uppgav till Skatteverket att vårdnadshavarna inte skulle komma att krävas på betalning men att man ville upplysa dem om skulden. - Skatteverket avslog bolagets begäran i beslut den 28 september 2009 med hänvisning till 22 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, och uppgav att det fanns särskild anledning att anta att vårdnadshavaren skulle lida men om uppgiften röjdes.

Bolaget överklagade Skatteverkets beslut hos kammarrätten och anförde bl.a. följande. Uppgiften ska användas i syfte att möjliggöra vidtagandet av rättsliga åtgärder i ett fordringsärende där barnet är gäldenär. Åtgärderna kan innefatta kontakt med barnets vårdnadshavare. Enligt 6 kap. föräldrabalken (FB) har vårdnadshavare ett legalt vårdnadsansvar för den omyndige eller underårige. I den skyldigheten ligger ett ekonomiskt ansvar såväl som ett tillsynsansvar. Reglerna i FB är uppbyggda kring det förhållandet att vårdnadshavaren ska få kännedom om det som rör den underårige så att det åliggandet kan uppfyllas. En vårdnadshavare eller förmyndare har vidare ett ansvar enligt FB för den underåriges skuldsättning. Den som är ansvarig vårdnadshavare kan inte uppleva en påtaglig nackdel av att få del av upplysningar som är till hjälp i utövandet av ansvaret som vårdnadshavare.

Skatteverket vidhöll sitt beslut.

Kammarrätten i Stockholm (2010-01-20, Jagander, Råberg, Erliksson, referent) yttrade: Enligt 22 kap. 1 § första stycket 1 OSL gäller sekretess, bl.a. i verksamhet som avser folkbokföringen, för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs. - Av förarbetena till motsvarande bestämmelse (7 kap. 15 §) i den numera upphävda sekretesslagen (1980:100) framgår att uttrycket men i lagen har getts en mycket vid innebörd. I första hand åsyftas sådana skador som att någon blir utsatt för andras missaktning, om hans eller hennes personliga förhållanden blir kända. Redan den omständigheten att vissa personer känner till en för någon ömtålig uppgift kan i många fall anses vara tillräckligt för att medföra men även om uppgiften rör helt rättsenliga åtgärder. Enbart det förhållandet att en person tycker att det i största allmänhet är obehagligt att andra vet var han eller hon bor bör dock som exempel inte anses innebära men i lagens mening (prop. 1979/80:2 Del A s. 83). - Förutsättningen för sekretess i förevarande fall är att det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon

närstående till den enskilde lider men om uppgiften röjs. Det skaderekvisit som föreskrivs innebär att sekretesskydd kan ges såväl åt uppgifter av särskilt ömtålig art som åt normalt harmlösa uppgifter som på grund av speciella omständigheter anses känsliga (se Regner m.fl., Sekretesslagen, En kommentar s. 7:77). - Kammarrätten gör följande bedömning. - Bolaget har uppgett att den begärda uppgiften ska användas i syfte att möjliggöra vidtagandet av rättsliga åtgärder i ett fordringsärende där barnet är gäldenär. Åtgärderna kan innefatta kontakt med barnets vårdnadshavare. Kammarrätten finner med hänsyn till den avsedda användningen att det finns särskild anledning att anta att vårdnadshavaren eller någon närstående till denne, i det här fallet barnet, lider men om den begärda uppgiften röjs. Överklagandet ska därför avslås. - Kammarrätten avslår överklagandet.

Bolaget överklagade kammarrättens dom hos Regeringsrätten och anförde bl.a. följande. Kammarrättens uppfattning tycks vara att såväl en vårdnadshavare som en skuldsatt underårig kan utsättas för risk för intrång i den personliga integriteten om uppgifter om vårdnadshavaren lämnas ut när den underårige är skuldsatt. Det saknas motivering till varför integritetsintrång skulle kunna uppkomma men det får antas att det är obehagskänslor och/eller risken för framtida rättsliga åtgärder i fordringsärendet som anses motivera sekretessen. Det är möjligt att en vårdnadshavare kan tycka att det är obehagligt att få kännedom om den underåriges skulder men denne kan inte anses lida men av att få klarhet i förhållanden som hon eller han bär det yttersta ansvaret för. Om inte vårdnadshavaren bereds möjlighet att utöva sitt ansvar för den underårige löper denne risk att vid uppnådd myndighetsålder drabbas av en betalningsanmärkning med åtföljande problem.

Regeringsrätten (2010-06-22, Almgren, Kindlund, Knutsson, Jermsten, Stenman) yttrade: Skälen för Regeringsrättens avgörande. Enligt 22 kap. 1 § OSL gäller sekretess bl.a. i verksamhet som avser folkbokföringen för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

Svea Inkasso AB har begärt ut uppgifter från folkbokföringen om en vårdnadshavares namn och adress. Folkbokföringsuppgifter är normalt offentliga. Det måste föreligga någon särskild anledning för att sådana uppgifter ska få hemlighållas. Av förarbetena (prop. 1979/80:2 del A s. 210-211) framgår att en sådan särskild anledning kan vara att omständigheterna tyder på att ett utlämnande av normalt harmlösa uppgifter kan leda till aktioner eller trakasserier som kan uppfattas som hotande eller påtagligt obehagliga eller om man kan befara personförföljelse. Att adressuppgifter begärs ut för indrivningsändamål kan enligt vad som framhölls i prop. 1981/82:186 (s. 54) knappast anses utgöra särskild anledning att hemlighålla dem.

Frågan i målet är om det av särskild anledning kan antas att vårdnadshavaren eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

Uttrycket men har getts en mycket vid innebörd och åsyftar i första hand sådana skador som att någon blir utsatt för andras missaktning om hans personliga förhållanden blir kända. Utgångspunkten för en bedömning av om men föreligger måste vara den berörda personens egen upplevelse men bedömningen kan korrigeras på grundval av gängse värderingar i samhället (prop. 1979/80:2 del A s. 83).

Svea Inkasso AB har uppgett att de begärda uppgifterna ska användas för att upplysa vårdnadshavaren om barnets skuld samt att den aktuella skulden kommer att lämnas till Kronofogdemyndigheten för indrivning.

Folkbokföringsuppgifter är normalt sett harmlösa. Den exemplifiering som görs i förarbetena av sådana undantagsfall som kan föranleda sekretess avser trakasserier och personförföljelser. Någon sådan situation kan endast undantagsvis antas förekomma i relationen vårdnadshavare/barn. Enligt Regeringsrättens mening innebär den omständigheten att vårdnadshavaren får

vetskap om att barnet är skuldsatt och föremål för indrivningsåtgärder inte att det därigenom finns särskild anledning att anta att vårdnadshavaren eller någon närstående till denne lider men om de begärda uppgifterna röjs. Regeringsrätten finner därför att bestämmelsen i 22 kap. 1 § OSL inte hindrar att uppgifterna lämnas ut.

Regeringsrättens avgörande. Regeringsrätten förordnar, med ändring av underinstansernas avgöranden, att uppgifter om vårdnadshavarens namn och adress ska lämnas ut till Svea Inkasso AB.

Föredraget 2010-06-02, föredragande Heilbrunn, målnummer 715-10

Sökord: Allmän handling, sekretess eller inte

Litteratur: Prop. 1979/80:2 del A s. 83 och 210-211; prop. 1981/82:186 s. 54
